Prof. dr hab. n. med. Ryszard Gellert
Klinika Nefrologii, Chorób Wewnętrznych i Medycyny Rodzinnej
Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego
Szpital Bielański, Ul. Cegłowska 80, 01-809 Warszawa
+48 605 666661 rgellert@cmkp.edu.pl

Warszawa, 26 lutego 2023

RECENZJA

rozprawy doktorskiej mgr Anny Łabuś

"Analiza kosztów opieki nad pacjentami po przeszczepieniu narządów w odległym okresie potransplantacyjnym"

przygotowanej pod opieką promotora dr. hab. n. med. Mariusza Niemczyka

Niniejszą recenzję sporządziłem na wniosek prof. dr hab. n. med. Bolesława Samolińskiego, Przewodniczącego Rady Dyscypliny Nauk o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego sporządzony w dniu 12.10.2021 r. w konsekwencji podjęcia w dniu 05.12.2019 r. przez Radę Wydziału Nauk o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego Uchwały Nr 71/2019 o wyznaczeniu recenzentów w przewodzie doktorskim mgr Anny Łabuś.

Przedmiotem recenzji jest przede wszystkim stwierdzenie czy osiągnięcia naukowe Kandydatki:

1) spełniają kryteria określone w art. 13 Ustawy z dnia 14.03.2003 o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65, poz. 595 z późn. zm.) oraz
2) stanowią podstawę do nadania stopnia naukowego doktora

Stwierdzam, po zapoznaniu się z przedłożoną monografią, że dysertacja mgr. Anny Łabuś w pełni spełnia wymagania stawiane rozprawom doktorskim, jej tematyka mieści się w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, dyscyplinie nauki o zdrowiu, a praca zasługuje na wyróżnienie.

UZASADNIENIE

Rozprawa doktorska mgr Anny Łabuś zastała przygotowana pod opieką promotora dr. hab. n. med. Mariusza Niemczyka w Klinice Immunologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych, Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

Dane wykorzystane w pracy pochodziły od dorosłych pacjentów Poradni Nefrologiczno-Transplantacyjnej Kliniki Immunologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, leczonych w roku 2018. Celem pracy było oszacowanie bezpośrednich całkowitych rocznych i miesięcznych kosztów leczenia pacjentów w 1-25 lat po przeszczepieniu nerki, a także ich składowych pogrupowanych następująco według miejsca realizacji świadczenia medycznego:

- ambulatoryjna opieka specjalistyczna (AOS, 5 składowych),
- hospitalizacje (12 składowych) oraz
- leczenie dializami w czasie hospitalizacji

Porównano także koszty świadczeń w ostatnich 6 latach przed utratą przeszczepu wątroby.

Ocenie poddano dane 306 losowo wybranych biorców przeszczepu nerki i 9 biorców przeszczepu wątroby. U 81 biorców przeszczepu nerki dokonano dodatkowo analizy kosztów w 1.,2.,3.,4. roku po zabiegu przeszczepienia. W analizie pominięto koszty samego zabiegu przeszczepienia oraz pobytu w oddziale chirurgicznym, immunosupresji pozaszpitalnej, a także świadczeń Podstawowej Opieki Zdrowotnej i zlecanych w jej ramach badań diagnostycznych.

Doktorantka określiła, że koszty leczenia biorców przeszczepu nerki w 1. roku po przeszczepieniu były wyższe niż w każdym z kolejnych 3 lat, gdy różnice między nimi były nieistotne statystycznie. Największy wpływ na powstanie tej różnicy miał koszt opieki AOS, a szczególnie badania laboratoryjne i konsultacje. Roczne koszty leczenia w pierwszych 10 latach po przeszczepieniu nerki były wyższe niż w kolejnych dekadach, a różnicę tę powodowały przede wszystkim badania diagnostyczne. Płeć i wiek wydawały się nie mieć istotnego wpływu na uzyskane wyniki.

Analiza kosztów leczenia i ich składowych u 20 pacjentów, którzy w roku 2018 utracili nerkę przeszczepioną wykazała, że rosną one już w roku poprzedzającym utratę przeszczepu, a w roku utraty nerki przeszczepionej wzrastają wielokrotnie. Wzrost kosztów leczenia był spowodowany niezbędnymi hospitalizacjami i dializoterapią. Zjawisko to miało podobne wystąpiło zarówno wśród osób tracących

przeszczep nerki z powodu odrzucania, jak i zgonu pacjenta. Podobny, choć mniej nasilony wzrost kosztów leczenia obserwowano w ostatnim roku funkcjonowania przeszczepu wątroby, choć różnica ta nie osiągnęła znamienności statystycznej wskutek małej liczby pacjentów i dużej rozpiętości indywidualnych kosztów leczenia.

Epizody skutecznego leczenia odrzucania przeszczepu zależnego od przeciwciał blisko 20 krotnie zwiększały miesięczne koszty pacjentów z przeszczepioną nerką.

Większość wyników została opublikowana w 3 pracach w czasopismach o zasięgu międzynarodowym, co potwierdza wartość przeprowadzonych badań. Świadczy to też o jakości i znaczeniu uzyskanych wyników. Dowodzą one, że długotrwałe utrzymanie przeszczepionej nerki nie zmienia istotnie rocznych ani miesięcznych kosztów leczenia, które stabilizują się po 1-2 latach od zabiegu przeszczepienia nerki. Wyniki te stanowią cenny materiał dla organizatorów opieki nefrologicznej i transplantacyjnej nie tylko w Polsce. Wydaje się też, że koszty te stopniowo spadają, ale analiza trendu nie była przeprowadzona. Doktorantka wykazała jednoznacznie, że największe koszty ponoszone są w pierwszych i ostatnich dwóch latach funkcjonowania przeszczepu, a także krótkotrwale w przypadkach ostrego odrzucania przeszczepu zależnego od przeciwciał. Jest to ustalenie o tyle ważne, że podobnych prac właściwie nie prowadzono. Praca zatem, nosi wszelkie znamiona nowatorstwa., a metodologia badania zasługuje na uznanie ze względu zarówno na oryginalność podejścia jak i skrupulatność i szczegółowość wykonania.

Określenie tak wielu parametrów kosztowych postępowania terapeutycznego w dość jednorodnej grupie stanowiło duże wyzwanie logistyczne i analityczne. Kandydatka poradziła sobie z tym w sposób godny pochwały. Mgr Anna Łabuś przeanalizowała i przedstawiła w swojej pracy wszystkie badane parametry, a także ich zmiany w czasie, w sposób absolutnie prawidłowy i wystarczający do wyciągnięcia uzasadnionych i wiarygodnych wniosków. Ustrzegła się przy tym niebezpieczeństwa data-miningu wykazując tym samym dużą dojrzałość badawczą.

Praca jest napisana zrozumiale i dobrze opracowana pod względem prezentacji wyników. Dyskusja jest przeprowadzona wzorowo, nie zawiera stwierdzeń nieuzasadnionych i nie opartych na opublikowanych danych. Wnioski są sformułowane jasno i z należytą ostrożnością, znajdują pełne oparcie w przedstawionych wynikach badań.

Wielość badanych parametrów spowodowała, że praca jest dość obszerna – liczy 66 stron tekstu, zawiera 17 tabel i 8 rycin. Wstęp liczy 10 stron, a całość uzupełniają kopie opublikowanych prac. Przyjęta przez Doktorantkę linia wywodu jest trafna, świetnie podparta 103 cytowanymi publikacjami i nie zawiera zbędnych dygresji ani wyników analiz pobocznych. Dowodzi to dużej dojrzałości metodologicznej mgr Anny Łabuś.

WNIOSEK

Z przyjemnością stwierdzam, że rozprawa doktorska mgr Anny Łabuś spełnia kryteria określone w 13 Ustawy z dnia 14.03.2003 o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65, poz. 595 z późn. zm.) i wnoszę do Wysokiej Rady Dyscypliny Nauk o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego o dopuszczenie Doktorantki do dalszych etapów postępowania w przewodzie doktorskim. Jednocześnie wnioskuję o wyróżnienie pracy.

Dziękuję także za wybór do roli recenzenta w niniejszym postępowaniu.

Wojewódzki Kliniczny Szpital Specjalistyczny im. A. Falkiewicza
Neurologii Chorób Wewnętrznych i Medycyny Rodzinnej
Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego

prof. dr hab. n. med. Ryszard Gellert